

УДК 338.43:330.341.1:502.131.1

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V55(2026)-39

Цвігун І. А., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу, Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», м. Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID: 0000-0003-2752-267X

e-mail: ia_tsvigyn@ukr.net

Матіяш В. П., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 073 «Менеджмент», Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», м. Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID: 0009-0003-4737-6697

e-mail: v.p.matiash@gmail.com

Інноваційні стратегії сталого розвитку аграрних підприємств України в умовах тривалої війни

Анотація. Досліджено роль інновацій у забезпеченні сталого розвитку аграрних підприємств України в умовах воєнного стану. Актуальність теми зумовлена тривалими воєнними діями з 2022 року, які суттєво ускладнили функціонування аграрного сектору, посилили фінансові, кадрові, інфраструктурні та екологічні ризики, водночас підвищивши значущість інновацій як інструменту адаптації та збереження економічної стійкості.

Метою статті є обґрунтування стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку аграрних підприємств у контексті досягнення цілей сталого розвитку в умовах воєнного стану. У процесі дослідження проаналізовано сучасні наукові підходи до трактування інновацій і сталого розвитку аграрних підприємств, а також узагальнено вплив воєнного стану на інноваційну активність аграрного бізнесу.

Методичною основою дослідження стали системний і комплексний підходи, методи аналізу та узагальнення. Для оцінювання внутрішніх можливостей і обмежень аграрних підприємств, а також чинників зовнішнього середовища застосовано SWOT-аналіз, на основі якого сформовано TOWS-матрицю стратегій інноваційного розвитку.

Установлено, що аграрні підприємства володіють значним адаптаційним потенціалом, зумовленим прискороною цифровізацією, можливістю ресурсоефективного виробництва та кооперації, водночас характеризуються дефіцитом фінансування, інфраструктурною вразливістю та кадровими втратами. Обґрунтовано доцільність поєднання антикризових інноваційних рішень із довгостроковими цілями економічної, екологічної та соціальної сталості.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання SWOT-TOWS підходу для формування інноваційних стратегій аграрних підприємств у період війни та післявоєнної модернізації.

Ключові слова: інновації; сталий розвиток; аграрні підприємства; воєнний стан; SWOT-аналіз; TOWS-матриця; цифровізація.

Tsvihun Inna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting, Taxation and Electronic Business Technologies, Higher Education Institution «Podillia State University», Kamenets-Podilskiy, Ukraine

Matiyash Volodymyr, PhD student (third-cycle, educational and scientific level of higher education), Specialty 073 “Management”, Higher Education Institution «Podillia State University», Kamenets-Podilskiy, Ukraine

Innovative Strategies for Sustainable Development of Ukrainian Agricultural Enterprises under Prolonged War

Abstract. Introduction. Since 2022, prolonged military hostilities in Ukraine have significantly transformed the operating environment of agricultural enterprises, intensifying financial, infrastructural, social, and environmental risks. Under martial law, the agricultural sector faces the challenge of maintaining production continuity while simultaneously ensuring long-term sustainability. In this context, innovations have become not only a strategic development factor but also a key mechanism for adaptation and resilience under conditions of heightened uncertainty.

Purpose. The purpose of this article is to investigate the role of innovations in ensuring the sustainable development of agricultural enterprises in Ukraine under martial law and to substantiate strategic orientations for innovative transformation of agrarian business in the context of prolonged warfare.

Results. The article analyses contemporary scientific approaches to the interpretation of innovations and sustainable development of agricultural enterprises and summarises the impact of martial law on innovation activity in the agrarian sector.

¹Стаття надійшла до редакції: 08.02.2026

Received: 08 February 2026

The methodological framework is based on systemic and integrated approaches, methods of analysis and generalisation. To assess internal strengths and weaknesses, as well as external opportunities and threats shaped by wartime conditions, a SWOT analysis was applied. On this basis, a TOWS matrix was developed to identify strategic orientations of innovative development aligned with economic, environmental, and social dimensions of sustainable development. The results indicate that agricultural enterprises possess significant adaptive potential due to accelerated digitalisation, resource efficiency, and cooperation practices, while facing persistent constraints related to limited financial resources, infrastructural vulnerability, and human capital losses.

Conclusions. *It is concluded that under martial law innovations perform a dual function: they ensure short-term adaptation of agricultural enterprises to crisis conditions and form the foundation for sustainable development in the long term. The practical value of the research lies in the applicability of the SWOT-TOWS approach for substantiating strategic decisions on innovative development of agricultural enterprises during wartime and in the context of post-war recovery.*

Keywords: *innovations; sustainable development; agricultural enterprises; martial law; SWOT analysis; TOWS matrix; resource efficiency; digitalisation.*

JEL Classification: *Q16; Q01; O31*

Постановка проблеми. Аграрний сектор є однією з базових складових економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку, експортний потенціал та зайнятість сільського населення. В умовах воєнного стану функціонування аграрних підприємств відбувається за наявності значних виробничих, логістичних, фінансових і кадрових обмежень, що істотно підвищує ризики господарської діяльності. За таких умов особливої актуальності набуває проблема забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств, який передбачає поєднання економічної ефективності, екологічної безпеки та соціальної відповідальності.

Сталий розвиток аграрних підприємств у сучасних умовах неможливий без активного впровадження інновацій, які виступають ключовим чинником підвищення адаптивності виробничих систем, зниження ресурсомісткості та мінімізації негативного впливу на довкілля. Інновації у сфері аграрного виробництва охоплюють технологічні, управлінські, цифрові та організаційні рішення, спрямовані на забезпечення безперервності діяльності та зменшення залежності від зовнішніх загроз. Водночас воєнний стан суттєво ускладнює інноваційну діяльність через обмежений доступ до інвестиційних ресурсів і зростання фінансових ризиків, що зумовлює доцільність розгляду інноваційності та сталості як взаємопов'язаних елементів єдиної управлінської логіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасних наукових дослідженнях інновації розглядаються як ключовий чинник забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств в умовах воєнних викликів і економічної нестабільності. Аналітичні матеріали European Innovation Scoreboard засвідчують, що, попри втрати інноваційного потенціалу внаслідок війни з 2022 року, Україна зберігає можливості відновлення за рахунок цифровізації, підприємницьких інновацій та адаптаційних механізмів, що є релевантним і для аграрного сектору [1].

У працях вітчизняних дослідників обґрунтовано роль управлінських, організаційних і бізнес-модельних інновацій у забезпеченні сталого розвитку аграрних підприємств, зокрема в контексті підвищення якості продукції та розвитку органічного

виробництва [2; 5]. Значна увага також приділяється цифровим і технологічним інноваціям, які розглядаються як основа ресурсоефективності, зниження виробничих ризиків і підвищення стійкості аграрних підприємств [3; 6].

Окремий напрям досліджень присвячено трансформації організаційних структур і систем управління аграрних підприємств як умові їх адаптації до кризових змін [4]. Проблематика інноваційної діяльності в умовах воєнного стану розкривається через аналіз інвестиційних ризиків, механізмів дерискінгу та обмежень фінансового забезпечення [7; 8]. Водночас у низці робіт сталий розвиток розглядається як стратегічний орієнтир інноваційного оновлення аграрного сектору та передумова післявоєнної модернізації [10–12; 14].

Попри значну кількість наукових публікацій, присвячених інноваціям і сталому розвитку аграрних підприємств, у науковій літературі недостатньо систематизовано їх взаємозв'язок саме в умовах тривалих воєнних дій, коли економічні, соціальні та екологічні втрати мають накопичувальний характер та істотно змінюють логіку управлінських і стратегічних рішень.

Відсутність цілісного бачення інновацій як інструменту не лише короткострокової адаптації, а й довгострокового забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств в умовах воєнного стану, зумовлює необхідність подальших наукових розвідок, спрямованих на формування стратегічних підходів до інноваційного розвитку з урахуванням принципів сталості та воєнних ризиків.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є визначення ролі інновацій у забезпеченні сталого розвитку аграрних підприємств України в умовах тривалої війни, що супроводжується накопичувальними економічними, соціальними та екологічними втратами, а також обґрунтування стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку аграрного бізнесу, спрямованих на поєднання антикризової адаптації з довгостроковою економічною стійкістю, екологічною безпекою та збереженням людського капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Воєнний стан суттєво підвищив значущість інновацій як механізму стійкості та адаптації аграрних

підприємств до кризового середовища, водночас загостривши фінансові, інфраструктурні та інституційні обмеження їх упровадження. За таких умов інновації набувають переважно прикладного й антикризового характеру та спрямовуються на забезпечення безперервності виробничих процесів, мінімізацію втрат ресурсів і зниження операційних ризиків.

Водночас воєнні виклики формують подвійний вплив на інноваційну активність аграрних підприємств: з одного боку, стимулюють упровадження цифрових, енергозберігаючих і логістичних рішень для компенсації дефіциту ресурсів і руйнування інфраструктури, з іншого – обмежують можливості інвестування через зростання вартості технологій, фінансову невизначеність та ускладнення доступу до кредитних ресурсів.

У результаті інноваційний розвиток аграрних підприємств України в умовах тривалої війни з 2022 року формується як поєднання інструментів

оперативної адаптації та довгострокової основи забезпечення сталого розвитку, що зумовлює доцільність системного аналізу внутрішніх можливостей і зовнішніх обмежень інноваційної трансформації аграрного бізнесу.

З метою комплексної оцінки потенціалу та обмежень інноваційного розвитку аграрних підприємств у контексті сталого розвитку в умовах воєнного стану доцільним є застосування SWOT-аналізу. Його використання дозволяє систематизувати сильні та слабкі сторони аграрного бізнесу, а також визначити можливості й загрози зовнішнього середовища, зумовлені воєнними, економічними, соціальними та екологічними чинниками. У межах даного дослідження SWOT-аналіз розглядається не лише як діагностичний інструмент, а як аналітична основа для подальшого формування стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку, узгоджених із принципами сталого розвитку (табл. 1).

Таблиця 1 SWOT-аналіз інноваційного розвитку аграрних підприємств України у контексті сталого розвитку в умовах тривалої війни

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Висока адаптивність аграрного бізнесу та здатність швидко перебудувати виробничі й логістичні процеси в умовах воєнних ризиків	Хронічний дефіцит фінансових ресурсів для інновацій та орієнтація підприємств на короткострокове виживання
Прискорена цифровізація в період війни (дистанційний моніторинг полів, GPS-контроль техніки, цифрове управління запасами)	Інфраструктурна вразливість (енергетика, елеватори, логістичні вузли), що підвищує собівартість і ризики інновацій
Висока роль аграрного сектору в економіці України та його пріоритетність у державній і міжнародній підтримці	Кадрові втрати та дефіцит інноваційних і цифрових компетенцій
Потенціал ресурсоефективності (точне землеробство, енергозбереження), що забезпечує відносно швидкий економічний ефект	Обмежений доступ до сучасної техніки, сервісу та запасних частин, подовження ланцюгів постачання
Наявність практик кооперації та партнерства (кластери, спільні проекти) для розподілу ризиків і доступу до технологій	Нерівномірність розвитку між великими й малими аграрними підприємствами
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Післявоєнна модернізація аграрного сектору та технологічне оновлення виробництва	Накопичувальний ефект тривалої війни з 2022 р.: фінансове виснаження, зростання боргового навантаження
Євроінтеграційний вектор розвитку, упровадження стандартів ESG та екологізації виробництва	Поглиблення екологічних втрат (деградація ґрунтів, забруднення водних ресурсів)
Міжнародні програми та гранти на цифровізацію, енергоефективність і кліматичну адаптацію	Соціальні втрати: відтік населення з сільських територій, дефіцит кваліфікованих кадрів
Розвиток енергонезалежності (ВДЕ, біоенергетика, накопичувачі енергії)	Високі воєнні та страхові ризики, подорожчання кредитних ресурсів
Інновації в логістиці, зберіганні продукції та кліматично-розумному землеробстві	Цінова волатильність і кіберризики в умовах цифровізації

Джерело: узагальнено авторами

Аналіз сильних сторін SWOT-аналізу засвідчує, що аграрні підприємства України володіють значним адаптаційним потенціалом, сформованим у процесі тривалих воєнних викликів. Прискорена цифровізація аграрного бізнесу, зокрема впровадження дистанційного моніторингу виробничих процесів, GPS-контролю техніки та цифрових систем управління, сприяє підвищенню операційної стійкості та ресурсоефективності підприємств. Аналітичні

матеріали European Innovation Scoreboard підтверджують, що інноваційна активність і цифрові рішення є ключовими чинниками збереження конкурентоспроможності економіки України в кризових умовах [1]. Подібні висновки щодо ролі управлінських і технологічних інновацій у забезпеченні економічної та екологічної складових сталого розвитку аграрних підприємств обґрунтовано і в працях вітчизняних дослідників [2; 5; 6].

Водночас SWOT-аналіз виявив низку внутрішніх обмежень інноваційного розвитку аграрних підприємств, серед яких домінують хронічний дефіцит фінансових ресурсів, інфраструктурна вразливість та кадрові втрати. Умови тривалого воєнного стану зумовлюють переорієнтацію підприємств на короткострокові управлінські рішення, спрямовані на збереження виробництва, що обмежує можливості реалізації довгострокових інноваційних проєктів сталого розвитку [7; 8]. Додатковим стримуючим чинником є нерівномірність доступу до інноваційних ресурсів між великими та малими аграрними підприємствами, що поглиблює структурні диспропорції розвитку аграрного сектору [9].

Серед ключових можливостей інноваційного розвитку аграрних підприємств у контексті сталого розвитку виокремлюється потенціал післявоєнної модернізації та євроінтеграційний вектор розвитку. Наукові дослідження підкреслюють, що впровадження стандартів ESG, розвиток енергонезалежності та залучення міжнародної фінансової та технічної допомоги формують сприятливе середовище для інноваційного оновлення аграрного бізнесу [10; 11]. Особливого значення набувають інновації в логістиці, зберіганні продукції та кліматично-розумному землеробстві, які одночасно підвищують економічну ефективність і знижують екологічні ризики, що відповідає стратегічним пріоритетам сталого розвитку аграрного сектору [12; 14].

До основних загроз інноваційному розвитку аграрних підприємств належить накопичувальний ефект тривалої війни з 2022 року, який проявляється у фінансовому виснаженні, зростанні боргового навантаження та зниженні інвестиційної привабливості. Дослідження також акцентують на поглибленні екологічних втрат, зокрема деградації ґрунтів і забрудненні водних ресурсів, що ускладнює реалізацію інноваційних проєктів сталого розвитку та підвищує витрати на відновлення виробництва [5; 7]. Соціальні втрати, відтік населення з сільських територій і дефіцит кваліфікованих кадрів формують додаткові довгострокові ризики для сталого розвитку аграрних підприємств в умовах воєнного стану [8; 13].

Проведений SWOT-аналіз підтверджує, що в умовах тривалої війни інновації для аграрних підприємств виступають водночас інструментом адаптації до кризових викликів і основою забезпечення сталого розвитку. За таких умов пріоритетного значення набувають інновації з відносно швидким економічним ефектом – у сфері ресурсоефективності, енергонезалежності та цифрового контролю виробничих процесів – у поєднанні з інституційною та фінансовою підтримкою. Саме ця комбінація дозволяє зберігати інноваційну траєкторію розвитку аграрних підприємств, сумісну з цілями сталого розвитку, за умов високої невизначеності та тривалих воєнних ризиків.

Для переходу від аналітичної оцінки умов інноваційного розвитку до формування практично орієнтованих стратегічних рішень у контексті сталого розвитку у дослідженні використано TOWS-матрицю як логічне продовження SWOT-аналізу (табл. 2).

Результати TOWS-аналізу свідчать, що інноваційна стратегія аграрних підприємств у воєнний період має формуватися як поєднання адаптаційних і довгострокових рішень, узгоджених із цілями сталого розвитку та сценарієм тривалих воєнних дій. У таких умовах інновації перестають бути інструментом лише післявоєнного відновлення й набувають функції підтримання життєздатності аграрного бізнесу в умовах затяжної нестабільності.

SO-стратегії відображають потенціал використання наявних внутрішніх переваг аграрного сектору для реалізації можливостей післявоєнної модернізації, зокрема через цифровізацію, розвиток енергонезалежності та підвищення ресурсоефективності. Їх реалізація створює передумови для економічної стійкості та екологічної збалансованості, однак у перспективі тривалої війни ці стратегії мають обмежений ефект без одночасної підтримки адаптаційних механізмів.

ST-стратегії набувають особливої значущості в умовах пролонгованого воєнного стану, оскільки спрямовані на мінімізацію впливу ключових загроз шляхом використання внутрішнього інноваційного потенціалу. Реалізація ресурсозберігаючих, цифрових і організаційних інновацій дозволяє знизити чутливість аграрного виробництва до інфраструктурних руйнувань, логістичних збоїв, дефіциту енергоресурсів і фінансової нестабільності. У цьому контексті ST-стратегії виконують критичну функцію підтримання продовольчої безпеки та соціальної стабільності в умовах тривалої турбулентності.

WO-стратегії орієнтовані на подолання внутрішніх обмежень інноваційного розвитку за рахунок зовнішніх можливостей, передусім міжнародної технічної та фінансової підтримки. Вони сприяють формуванню інституційних передумов інтеграції інновацій у систему управління аграрними підприємствами та дозволяють поступово нарощувати довгостроковий потенціал сталого розвитку навіть за умов обмежених внутрішніх ресурсів.

WT-стратегії відображають найбільш критичний сценарій розвитку аграрних підприємств у разі подальшого затягування воєнних дій, коли поєднуються внутрішні слабкості та зовнішні загрози. За таких умов пріоритет надається низьковитратним і швидкоокупним інноваціям, екологічно безпечним практикам, диверсифікації виробництва та збереженню трудового потенціалу. Саме WT-стратегії формують «стратегію виживання», спрямовану на недопущення втрати базового виробничого, природного й людського капіталу, без якого

неможливе ні післявоєнне відновлення, ні довгостроковий сталий розвиток аграрного сектору.

Таблиця 2 TOWS-матриця стратегій інноваційного розвитку аграрних підприємств України у контексті сталого розвитку в умовах тривалої війни

	<p>Можливості (O)</p> <ul style="list-style-type: none"> – післявоєнна модернізація аграрного сектору; – євроінтеграційні стандарти сталого розвитку (ESG); – міжнародна фінансова та технічна підтримка; – розвиток енергонезалежності; – інновації в логістиці та зберіганні 	<p>Загрози (T)</p> <ul style="list-style-type: none"> – тривалі воєнні дії з 2022 р.; – інфраструктурні руйнування; – екологічна деградація земель; – кадрові втрати; – фінансова нестабільність
<p>Сильні сторони (S)</p> <ul style="list-style-type: none"> – адаптивність аграрного бізнесу; – досвід цифровізації; – значний виробничий потенціал; – можливість ресурсоефективності 	<p>SO-стратегії (використання сильних сторін для реалізації можливостей):</p> <ul style="list-style-type: none"> – впровадження точного землеробства, цифрових платформ і систем моніторингу для підвищення врожайності та ресурсоефективності; – розвиток відновлюваних джерел енергії та біоенергетики на базі аграрного виробництва; – інтеграція у європейські ланцюги доданої вартості через відповідність стандартам ESG; – використання кооперації та кластерних форм для доступу до інновацій і міжнародних програм підтримки 	<p>ST-стратегії (використання сильних сторін для нейтралізації загроз):</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосування ресурсозберігаючих технологій для зниження витрат у нестабільному середовищі; – розвиток локальних виробничо-логістичних ланцюгів з метою зменшення залежності від пошкодженої інфраструктури; – упровадження цифрових систем управління ризиками та прогнозування; – використання інновацій для підтримки продовольчої безпеки як складової соціальної сталості
<p>Слабкі сторони (W)</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефіцит фінансових ресурсів; – нестача інноваційних компетенцій; – інфраструктурна вразливість; – нерівномірність розвитку підприємств 	<p>WO-стратегії (подолання слабких сторін за рахунок можливостей):</p> <ul style="list-style-type: none"> – залучення грантових і донорських програм для фінансування екологічних інновацій і цифровізації; – розвиток партнерства із науковими установами та стартапами для компенсації дефіциту інноваційних ресурсів; – підвищення кваліфікації персоналу через цифрове навчання та дорадчі служби; – використання програм післявоєнної відбудови для модернізації виробництва за принципами сталого розвитку 	<p>WT-стратегії (мінімізація слабких сторін і загроз):</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтація на низьковитратні інновації з коротким періодом окупності (енергозбереження, оптимізація обробітку ґрунту); – упровадження екологічно безпечних практик для запобігання деградації земель; – диверсифікація виробництва та каналів збуту з метою підвищення економічної стійкості; – формування внутрішніх механізмів підтримки персоналу для зниження соціальних ризиків

Джерело: узагальнено авторами

Таким чином, застосування TOWS-матриці підтверджує доцільність інтеграції інноваційної активності аграрних підприємств із завданнями сталого розвитку як базової умови їх життєздатності в умовах воєнного стану, особливо за сценарію накопичувальних економічних, соціальних і екологічних втрат у разі тривалої війни.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що в умовах воєнного стану інновації набувають для аграрних підприємств України системного значення, оскільки поєднують функції антикризової адаптації та формування довгострокових передумов сталого розвитку. Тривалий характер воєнних дій з 2022 року посилює накопичувальні економічні, соціальні та

екологічні втрати, що зумовлює необхідність узгодження оперативних управлінських рішень зі стратегічною орієнтацією на ресурсоефективність, екологічну безпеку та збереження людського капіталу.

Застосування SWOT-аналізу дало змогу систематизувати ключові внутрішні та зовнішні чинники інноваційного розвитку аграрних підприємств у контексті сталого розвитку, тоді як використання TOWS-матриці забезпечило перехід від діагностики середовища до формування стратегічних орієнтирів інноваційної трансформації. Обґрунтовано, що SO- та ST-стратегії формують основу підвищення економічної стійкості й продовольчої безпеки за

рахунок адаптивності, цифровізації та ресурсозбереження, тоді як WO- та WT-стратегії виконують компенсаторну й превентивну функції, спрямовані на збереження природно-ресурсного та людського потенціалу в умовах високої невизначеності.

Отримані результати свідчать, що стратегія інноваційного розвитку аграрних підприємств у воєнний період має формуватися як поєднання антикризових інструментів і довгострокових цілей економічної, екологічної та соціальної стійкості. Практичне значення дослідження полягає в можливості використання запропонованих SWOT–TOWS орієнтирів для впровадження інноваційних

проектів у сферах ресурсоефективності, цифрового контролю, енергонезалежності та сталого землекористування, а також для обґрунтування потреби в інституційній підтримці інновацій в аграрному секторі.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням системи показників оцінювання сталих інновацій аграрних підприємств, емпіричною перевіркою ефективності запропонованих TOWS-стратегій у різних регіональних умовах та моделюванням сценаріїв післявоєнної модернізації аграрного сектору з урахуванням ESG-вимог і ризиків інвестиційної доступності.

Література:

1. Country profile Ukraine European Innovation Scoreboard 2025. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2025/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf.
2. Багорка О.М., Пронько Л.М., Бондарчук Л.Ф., Бондарчук С.П. Управлінські інновації та підприємницькі бізнес-моделі сталого розвитку аграрних підприємств в контексті підвищення якості органічної продукції. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 9 (291). С. 6-19. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/10/9.25._topic_Mariia-Bahorka-Lyudmila-Pronko-Larysa-Bondarchuk-Serhii-Bondarchuk-6-19.pdf.
3. Базака Р., Щепаняк А., Костина О. Інформаційні технології та інновації як фактор сталого розвитку сільського господарства України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. №20. С. 221-227. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.26>.
4. Власенко Т., Третяк А. Інноваційні підходи до управління трансформацією організаційних структур інтегрованих аграрних підприємств. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. №3. С. 236–241. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-33>.
5. Заїка С., Грідін О., Заїка О. Інновації в сталому розвитку аграрного виробництва: тенденції, проблеми, перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. №52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69>.
6. Качула С. В., Дудка С. В. Інновації як основа стійкого розвитку сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2024. № 24. С. 79-87. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.24.79>.
7. Масленніков Є., Рябов С., Кіртока Р. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах воєнного стану: економіко-правові механізми забезпечення стійкості та де-рискінгу. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №6 (57). С. 89-97. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-12>.
8. Михайлик О., Бірак Є. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. №58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-86>.
9. Негода Ю., Новак І. Інноваційне забезпечення аграрного сектору України. *Економіка та суспільство*. 2023. №50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-40>.
10. Петролюк Ю., Гребенюк Н. Сталий розвиток як стратегічна перевага для підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. №68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-148>.
11. Побережна З., Левшук А. Концепція відкритих інновацій як сучасна парадигма сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-149>.
12. Садовник О., Востряков О., Скічко О. Концептуальні підходи до формування інноваційної моделі розвитку аграрних підприємств в умовах сталості. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2025. Том 348 № 6. С. 39-45. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-348-6-5>.
13. Ткаченко В., Маховський С. Актуалізація розробки стратегії сталого розвитку підприємства в умовах військового стану. *Економіка та суспільство*. 2024. №68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-90>.
14. Томашук І. Стратегічні пріоритети сталого розвитку аграрного сектору в умовах глобальних викликів. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №6 (57). С. 302-312. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-40>.

References:

1. European Commission. (2025). Country profile Ukraine European Innovation Scoreboard 2025. https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2025/ec_rtd_eis-country-profile-ua.pdf.
2. Bahorka, O. M., Pronko, L. M., Bondarchuk, L. F., & Bondarchuk, S. P. (2025). Management innovations and entrepreneurial business models for sustainable development of agricultural enterprises in the context of improving the quality of organic products. *Aktualni problemy ekonomiky*, 9(291), 6–19. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/10/9.25._topic_Mariia-Bahorka-Lyudmila-Pronko-Larysa-Bondarchuk-Serhii-Bondarchuk-6-19.pdf.
3. Bazaka, R., Shchepaniak, A., & Kostyna, O. (2024). Information technologies and innovations as a factor in the sustainable development of Ukrainian agriculture. *Tavriyskiy naukoviy visnyk. Seriya: Ekonomika*, 20, 221–227. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.26>.

4. Vlasenko, T., & Tretiak, A. (2024). Innovative approaches to managing the transformation of organizational structures of integrated agricultural enterprises. *Modeling the Development of the Economic Systems*, 3, 236–241. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-33>.
5. Zaika, S., Hridin, O., & Zaika, O. (2023). Innovations in sustainable development of agricultural production: trends, problems, prospects. *Ekonomika ta suspilstvo*, 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-69>.
6. Kachula, S. V., & Dudka, S. V. (2024). Innovation as the basis for sustainable development of agricultural enterprises. *Ahrosvit*, 24, 79–87. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.24.79>.
7. Maslennikov, Ye., Riabov, S., & Kirtoka, R. (2025). Investment and innovation activities of enterprises under martial law: economic and legal mechanisms for ensuring stability and de-risking. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 6(57), 89–97. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-12>.
8. Mykhailyk, O., & Birak, Ye. (2023). Investment and innovation activities of enterprises under martial law. *Ekonomika ta suspilstvo*, 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-86>.
9. Nehoda, Yu., & Novak, I. (2023). Innovative support for the agricultural sector of Ukraine. *Ekonomika ta suspilstvo*, 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-40>.
10. Petroliuk, Yu., & Hrebenuk, N. (2024). Sustainable development as a strategic advantage for the enterprise. *Ekonomika ta suspilstvo*, 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-148>.
11. Poberezhna, Z., & Levshuk, A. (2024). The concept of open innovation as a modern paradigm of sustainable development. *Ekonomika ta suspilstvo*, 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-149>.
12. Sadovnyk, O., Vostriakov, O., & Skichko, O. (2025). Conceptual approaches to the formation of an innovative model of development of agricultural enterprises in conditions of sustainability. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*, 348(6), 39–45. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-348-6-5>.
13. Tkachenko, V., & Makhovskyi, S. (2024). Updating the development of a sustainable development strategy for an enterprise under martial law. *Ekonomika ta suspilstvo*, 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-90>.
14. Tomashuk, I. (2025). Strategic priorities for sustainable development of the agricultural sector in the face of global challenges. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 6(57), 302–312. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-40>.

